

PERIÓDIC INDEPENDENT, REGIONALISTA,
de Literatura, Art, Montepíos, Varietats,
Notícies y Anuncis

Direcció: MUNTANER, 112, 4.ª - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.^a

PREU DE SUSCRIPCIÓ: una pesseta TRIMESTRE.—UN NÚMERO SOL, 10 céntims.—ATRASAT, 15.

En lo present número publiquem 12 planas de la lloa **La llum de 'l geni** y á 'l mateix temps posem en lo text la lloa de Raymond de Queralt: **¡Gloria á 'l geni!** que va ser distingida ab l' accésit pe 'l Jurat en lo Concurs de 'l Centro Artístico Recreativo.

Balans de la temporada

A'l comensar los treballs las companyas catalanas que havían de sostenir lo prestigi de la escena regional en lo transcurs de l'any teatral que toca 'l seu fi, teníam esperansas de que donaríam senyals de vida per sostenir ab honra la institució artística mes marcadament catalanista.

Aixís ho feyan esperar tres circumstancies especials: primera, la de haverse encaregat de 'l teatro Principal lo Sr. Llanas, entés autor de obras escrites en nostra llengua y home de bon gust artístich, de excelents relacions y de coneixements en lo que's refereix á'l negoci de empressari d'espectacles públics; segona, l'haver entrat D. Salvador Mir á formar part de la empresa de 'l Romea, á qui's va conferir la gerencia y direcció de aqueix colisseu; tercera, las obras de reforma disposadas per embellir la sala de espectacles de 'l expressat teatro de 'l carrer de 'l Hospital.

Ab semblants elements n'hi havía prou per créuer en la obtenció de bons resultats; majorment sabentse que tornaríam á son antich centro de treball los artistes mes populars de la escena catalana que durant la temporada proppassada se n'havía emportat l'intelligent actor-empressari Sr. Tutau, y sabentse ademés que 'l nou empressari de 'l Principal semblaba disposat á acceptar obras de 'ls autors que las hi presentessin, ab tal que tinguessin condicions escénicas y veyentse que en la companyia que contractaba hi havía la base de 'l galán Sr. Bonaplata, ferm sostenidor de la gloriosa escena patria.

La temporada ha transcorregut. Passant balans qué hi trobarem com á beneficis? Res, ó casi res.

La companyia de 'l Principal va comensar ab la comedia mes celebrada de D. Albert Llanas, ab *Don*

Gonzalo, y obtingué un de 'ls triunfos mes merescuts y senyalats que hi ha hagut en nostras colisseus. La referida producció reuneix excelents qualitats propies per obtenir aplauso, y com va presentarse ab tota propietat y ensajada ab mò't esmero, tenint un repartó excelent, de tal manera que 'ls papers semblaban escrits exprofés per aquells artistes, la concurrencia va quedar, mes que satisfeta, sorpresa á 'l trobarse ab actors á qui no coneixia y que realment teníam y tenen envejables aptituds.

Don Gonzalo va sèr, donchs, lo caball de batalla; pero com no va pensarse en variar las representacions y no's va saber tréuer partit de bons elements ni's va presentar cap novetat, la continuada repetició de aquella comedia alternant exclusivament ab *Lluny de 'ls ulls aprop de 'l cor*, que també va meréixer bona acullida, no ofería alicient á l' auditori que en lloch de aumentar va anar menguant, no arribant á véuer casi be ni nova lluna plena, tota vegada que á las sis ó set setmanas va derrumbarse 'l castell de ilusions de 'l Sr. Llanas que va crearse en son entorn una atmósfera mortífera, artísticament parlant.

¡Lástima de temps perdut que, ben aprofitat, hauría sigut de resultats positius per la empresa y de regeneració per la escena catalana!

En Romea va sèr també brillant lo comensament de la temporada: la nova campanya de 'ls artistes mes preferits de 'l públich: las reformas y milloras introduhidas, que han hermozejat la sala: l'anunci de obras novas... tot predisposaba favorablement l'ánimo de 'ls aficionats á la literatura dramática de la terra.

Pero tampoch en aquest teatro hi ha hagut res de importancia: estrenos poch afortunats, lo mes important d'ells *Mossen Janot* que no tèt forsa y que á no sèr de un autor tan apreciat com Guimerá no hauría tingut gens de nomerada: reproducció de obras estrenadas l'any passat en lo Principal: admissió de pessas feta mes ab miras especulativas que artísticas: l'esperit d'industria sempre supeditant á la part mes principal ó siga l'art: munió de produccions castellanas en qual desempeñyo, si be e'hi han llahit en especial lo Sr. Borrás y la Sras. Mena y Clemente, 'ls demés artistes no han estat á gran altura; tot ha

contribuït á que l' éxit no hagi respost á lo que convè á la marxa próspera de 'l teatro catalá contemporani.

Per consegüent, á l' escriure avuy las presents ratllas per lamentarnos de fets que tan poch favor fan á 'ls que están indicats per dirigir las petxadas de la institució que tant va enlayrar en vida 'l cada dia més malhaurat Pitarra, cal que aqueixos directors pensin en variar de sistema si no volen destróhir ab facilitat suma un' obra que va castar molt de lograr.

Convè que procurin donar á l'art la preferencia que de dret li pertoca, perque no fentho aixis malograrán un ideal hermosíssim y potsé tirarán per terra un bon negoci; puig aixís com, segons sembla aquesta temporada ha produhit bons rendiments sense esforçarse ni trencarse 'l cervell, potsé un' altra no será igual, tota vegada que ara hi ha contribuït molt los desacerts de la empresa de 'l Principal y la circumstancia de las obras de reforma á que havem fet referencia.

Convè, per lo tant, no dormirse y pensar en la manera de sostenir las glorias de 'ls mellors temps de la escena regional.

P. DE R.

Gloria al Geni

Lloa á la memoria del inolvidable poeta catalá en Frederic Soler (Pitarra)

PER

RAYMOND DE QUERALT

PERSONATGES

LO TEATRE CATALÁ
LA POESIA
LA DIDA
LA BRUIXA
LO RECTOR DE VAILFOGONA
LO CONTRAMESTRE
LO PUBILL
LO CANTADOR
LO MONJO NEGRE
LO DIDOT
L' APOTECARI D' OLOT
LO FERRER DE TALL
C. R. DE GENIS

ESCENA UNICA

Horisont. Els personatges col·locats segons s' indica en lo plano, restarán quiets com estatuas fins y á tant que els toqui parlar. Tots ells deurán tenir una corona de llorer á la mà ó á 'ls peus, segons sa disposició en l' escena. Vestirán el trajo corresponent al personatge que representan y estarán col·locats entre objectes que simbolisin l' obra de la qual portan el nom; per exemple: Lo Ferrer de tall, dret al peu de l' enclusa, sobre la que s' hi veurá una daga, apoyantse en un mall. Lo Monjo negre, agenollat en un reclinatori, al demunt del que pot haberhi llibres, retortas ó instruments quimics. Lo Contramestre, dret al peu d' un rotllo gros de cordam al costat del qual pot haberhi un' ancora, etc., etc..... Al peu del bust d' en Soler han de serhi dos comparsas vestint lo típic trajo catalá. Tot á gust del director. L' escena fosca.

Lo Teatre Catalá

qu' apareix en escena per la lateral esquerra.

¡Perdut! ¡Estic perdut, sens nort y sense guial
¿Aont ets, Sol de ma gloria? ¿Aont ets, mon diví estel?
¿Per qué de mí fugires robantme l' alegria?
¿Per qué lo mon deixares, per enlayrarte al cel?
(Pausa.)

¡En va 'ls meus planys ne llenso! ¡En va 'l crido susare!
¡Jamay tornaré a veurell! ¡La mort, vil, me l' ha pres!
Ella segá am sa dalla, vida tan dolça y cara
sense poguer jo darli de despedida el bès.

¡Mestre en gaya sabiesa, torna que molt t' anyorol!
¡Torna, catalá il·lustre, mon mes ayment tresor!
Sens tú ardorosas llágrimas de fel amare, ne ploro.
Sens tú, tot son tenebras, defalliment, dolor!

Junts passárem las penas, ben junts las alegrías;
tú sempre m' ensalsares, jo sempre t' ajudi.
Nostre fratern amor, durá llars y llars días
fins que ¡ay! uas allunyarte per sempre mes de mí.

«Soler ha mort» va dirne veu feble y tremolosa
que com punxanta aresta clavar-se va en mon cor;
y al punt tot Catalunya qu' encara resta plorosa
s' estremi al só del eco, cridant: «Soler ha mort».

Y trista va endolar-se, y tendre y afligida
á sos fills va ensenyarne ta gloria á venerar.
Repos en pau, poeta, qu' un catalá no oblida
á qui honrá tant la terra qu' á n' ell lo va alletar.

¡Adeu, adeu per sempre, imatge esplendorosa!
¡Adeu, Sol de ma gloria! ¡Adeu, mon diví estel!
Ton cos resta en la terra, cubert per freda llosa;
ton esperit de poeta volá ufano al cel.

(Queda plorant.)

La Poesia

qu' apareix per la dreta. Dú á lo ma un' arpa en la que hi te una corona de llorer.

LA POESIA. Germá meu, ¿per qué ploras?
Digam ¿qué t' passa?
Respon á la Poesia,
germá del ánima.
¿Que t' desconsola?
¿Es que trist ne remembras
perdudas glorias?

LO TEATRE. ¡Ay, germana amorosa!
Ploro á mon mestre,
al qu' am fe m' estimaba,
al gran poeta
qu' á Catalunya
tants jorns doná de gloria
y de ventura.
Sens ell ma escassa vida
va ja finintse.
Ja es la poca qu' em resta
vida ficticia
Sí, germaneta,
más il·lusions d' un día
miro per terra.
LA POESIA. A ton dolor jo m' sento
ferida l' ánima.
LO TEATRE. ¡Plorem, germana meva
desgracia tant!
Y el pesar sia
lo que mes nos unesca
desd' aqueix día.

(Abrassats ploran: apartantse de la Poesia, diu dirigintse als demes personatjes.)

LO TEATRE. ¡Gloria á qui 'l ser va darvos,
imatges vivas
de sas hermosas obras
ahont la Poesia
sos encants mostra!
¡Gloria al preclar poeta!
¡Per sempre gloria!

(S' aparta á un cantó. La Poesia col·loca's al centre de l' escena y am la corona qu' ha tret de l' arpa diu dirigintse al busto del poeta, l' escena s' aclarirá un poc.)

LA POESIA. Digne fill de la terra
mes venturosa.
a tu, xopa am mas llágrimas
va eixa corona
de llor teixidal
¡Estel de Catalunya,
benehit ne sias!

(Corona el busto y desapareix. Des d' are los innocils personatjes que hi ha en escena, á mesura que 'ls toqui el torn de parlar anirán adelantantse fins al mitg del escenari, recitarant, coronaran el busto y tornaran á son lloch, restant innocils com avans. Tots los noms entre comillas son tituls d' obras d' en Soler.)

La Dida

Si fos «Senyora y majora»
y en aqueix instant tingues
dins de «Lo ret de la Sila»
«Las joyas de la Roser»
ó «Lo collaret de perlas»
m' ho vendria ben corrents
per comprar «La rosa blanca»
y «El liri d' aygua» mes bell
que pogues trobar de plata
per ferten un rich precept.
Mes ja que, ¡obre, «La Dida»
sols pot donarte llorer,
reb eixa senzill corona
teixida per ella, al peu
de «La creu de la masia»
mentres portaba l' oreig
de «Els segadors» las cantadas
y el dols trinar dels aucells.
¡Gloria á tu, eminent poetat!
¡Gloria á Frederich Soler!
¡Dorm en pau bon fill del poble!
¡En pau reposa en lo cell!

La Bruixa

En lo aquellarre ens contábam
«La rondalla del Infernt»
y tot contantla així ens deya
«La vivó del estornell»
—«La venjansa de la Tana»
per «100,000 duros» vingué;
«L' infern á casa» tenia,
y en 'sent mort aná al Infernt—
«L' esquella de la torratxa»
dientse aixó llensá toc fret;
sorpresas y esparvididas
volárem pels aires prest.
Lo toc era d' agonía;
tetric sò glasant com gel;
¡ay, q' allavors afinaba
el gran Frederic Soler!
¡Mes no has mort, no; á Catalunya
podrá mancarli ton ser,
mes ton recort viurá en ella
venerat per sempre mes!
¡Sempre! ¡sens que may s' esborri!
«La Bruixa» aixins t' ho promet
al pasarte una corona
en premi de ton talent.

Lo Rector de Vallfogona

Soler, veu la sombra en mi
de «El Rector de Vallfogona»,
sombra, q' á honrar ta persona
am cor dolorit ve aquí.
Lloat per tú revisqui
mon nòm, que l' avilantés,
disfamá, de sers que res
ayman creyent que 'ls ombreija;
Enveja, Soler, enveja,
no mes q' enveja y res mes.
Lo bon Garceni, signé
víctima d' enveja folla.
¡L' env, ¡al Vil corc qu' argolla,
viciant al home de bè.
May dins l' art ningú hi hagué
que ser blanc d' ella es lliurés:
fins contra tu fa proces;
mes diga el sensat qu' ho veja:
¡Enveja, Soler, enveja,
no mes qu' enveja y res mes!
Dorm en pau, si, dorm confiat
de que may la maldicencia,
podrá fulminar sentència
contra ton nom llorejat.
Tocá á tu, es «Tocar sagrat»:
diga el Mon, doncs, si es logrés
per dissort rompre l' espés
«Cercol de foch» que 't rodeja,
¡Enveja, Soler, enveja,
no mes qu' enveja y res mes!
«La pena de mort» que 'l dia
de naixensa als vivents dona
lo fat robá ta persona,
com ja avans prengué la mía,

¡Soler y Vicens Garcíal
dos noms junts d' huy per més,
qu' abdos claman, fent procés
contra 'l vil corc que 'ls rodeja
¡Enveja es el Mon, enveja,
no mes qu' enveja y res mes!

Lo Contramestre

Trist, vell, «Lo Contramestre», qu' á milers de vegadas
brau la mar n' ha creuat,
lluytant am sanya fera contra gegants onadas,
que mou la tempestat,
ve avuy plé d' amargura, á dur eixa corona
teixida am tosc llorer,
y á honrarne la memoria d' un fill de Barcelona,
d' en Frederic Soler.

Lo Pubill

Allá «A la vora del mar»
un jorn «A posta de sol»,
m' extasiaba en contemplar
la onada, y en escoltar
los dols trins del rossinyol.
«Las Papallonas» lleugeras
volavan de flor en flor
ufanas y joganeras,
y al lluny dos veus enciseras
cantaban «Lo primè amor»
De cop, el Cel va endolar-se;
lo rossinyol, trist, callá
y un crit fréstec va escoltarse
qu' en m' ánima va clavar-se:
—¡Solé acaba de final—
Cert; morí de Barcelona
lo tan digne y preclar fill.
La fama ton nom pregona
y á ta testa humil corona
de llorer posa «El Pubill».

Lo Ferrer de tall

Humil esclau del treball,
honro y ploro ta memoria.
¡Gloria á qui ha cubert de gloria
al senzill «Ferrer de tall».

Lo Cantador

Sò «El Cantador»: erms y ubagas
llocs y vilas, monts y plans,
ansíds d' amor y festeijos
ma ferm petjada creuá.
Jamay re 'm feu torná enrera;
mon pás re aturá jamay;
ni 'l llamp ni la mestrelada,
ni 'l torp ni el fosc nuvolat.
Cor alegre y avant sempre;
cants y trobas, sempre avant.
Jo he vist creuantne la Patria
d' un cap fins al altre cap,
«L' hostal de la farigola»,
«Lo cap del Rey», «En Joan,
doneta», «Un barret de riallas»,
«Lo jardí del General»,
«Los cantis de Vilafranca»,
«Lo rovell del ou», «La Fals»,
«La barqueta de Sant Pere»,
«La carta de navegar»,
«Ous del dia», «Las carbassas
de Montroig», «La mosca al nás»,
Fins, gran, «La festa del barri»
y hasta «Un mercat de Calaf»,
¡Tant he vist! Mes re 'm paraba,
y are molt menos que may:
ni «El drinch del or» sempre via
mon anhel sols arribar.
mal que fós per «Sota terra»,
al beil cim de lo tossal
ahont «Lo castell»... se cimenta
«dels tres dragons» per lliurar
á l' hermosa castellana
que sols perque l' alletá
«La banda de Bastardia»
d' un noble senyor feudal
qu' aprés «Batalla de Reynas»
ne caygué esclau del alarb,
purga en sos murs presonera

culpas de sos anspassats.
Y allí anaba, y avant sempre;
ansiós y ardit, sempre avant.
¡No que no! «Si us plau per forsa»
y ja li era aprop... Mes... ¡ay!
de «Lo campanar de Palma»
s' escoltà lo trist brandar
del bronze qu' am «La campana
de Sant Llop» aparellat,
llensaba roch d' agonia;
y son ressó, baix, ben baix,
am veu qu'en lo fons de l' ànima
s' oia, anaba clamant:
— ¡Ha mort Soler, Catalunya!
¡Ha mort Soler, catalans!—
En honra, donchs, al poeta
que tan la Patria ha enlayrat,
teixim do llorer coronas
símbol de gloria, per l' Art;
teiximlas y am plor mulladas
cubreixcan son front glassat.

Lo monjo negre

¡Tot son tenebras! Tot fosc brunal
¡Ni una estrelleta! ¡Ni un raig de lluna!
Encar s' escolta lo fret ressó
del tetric eco. Ha mort Soler!
«Lo Monjo negre» s' aixuga el plor
y á ton front posa gloriós llorer.

Lo Didot

Del «Conceller y Monarca»
á «La filla del marxant»,
tots te ploran y et veneran;
tots te diuen: ¡dorm en pau!
«Lo Didot» no ha d' éser menos
que sempre t' ha aymat am fé.
¡Benhaja 'l jorn que naixqueres!
¡Gloria á Frederich Soler!

L' apotecari d' Olot

Autor de «Las Francesillas»,
de «Las modas», de «Jesús»,
de «Lo plor de la madrastra»,
de l' hermos «Timbal del Bruch»,
de «Lo forn del Rey» y «Judas»,
dorm tranquil en santa pau,
á devall la freda llosa
cuberta d' «Euras del Mas».
¡Que jamay «Los egoístas»,
ni menys «Lo dir de la gent»,
ni fins «Lo punt de las donas»,
ni vil «La má del Inglés»,
junt am «Lo rústich Bertoldo»,
pugan ton somni torbar,
qu' hermós «L' angel de la Guarda»
ne vetlli ton cos sagrat!
Dorm, Soler, que ta memoria,
honrada será eternament
per tot fill de Catalunya.
«Bertoldino», «L' hereuet»
que sols fa «Palots y ganxos»,
y llegeix «La Urbanitat»,
«Los polítichs de gambeto»,
«La novicia», «El compte Arnau»,
«Los estudiants de Cervera»
«Los pescadors de Sant Pol»,
«Lo boig de las campanillas»,
«Lo sagristá de Sant Roch»,
«Lo llop marí», «Barba-Roja»,
«Mahoma», «El Veguer de Vich»,
am «L' últim rey de Magnolia»
y «El guarda-agullas» units
seguintne «La ratlla dreta»,
de gloria et rodejaren,
omplenantne d' alegría
á tots «Los desconfiats».
Y no son «Cosas del oncle»
lo que dich, preclar Soler:
per carta de menos peco,
may no «Per carta de més».
Qu' entre 'ls «Heroes y grandesas»
qu' en «Lo llibre del honor»
s' enclouen, mereix la firma
ser grabada am lletres d' «Or».
¡Adeu, sí, eminent poeta!

¡Adeu tú que n' has deixat
«La batalla de la vida»
per 'ná del Cel á gosar!
¡Adeu gloria de ma terra!
¡testa cuberta de llor!
¡Benhaja qui va ensalsarne
«L' apotecari d' Olot»!

(Tots los personatges han tornat ja á son lloc. L' escena
va aclarintse per moments.

EL TEATRE CATALA, dirigintse al busto del poeta am una
corona de llorer á la ma.

¡Gloria al Geni del Art! ¡Per sempre gloria
á Frederich Soler! ¡Dolsa poesia
que n' has perdut un fill! Trista la Historia
remembra de ta mort lo penós dia.
A sos fills Catalunya, ta memoria
n' ensenya á venerar am melangia
Y junts al recordar felissos dias
diran: ¡Gloria á Soler! ¡Benhit ne sias!

(Corona al busto).

(L' escena s' aclareix rápidamente á impuls de hermós y
radiant sol. Transformas l' horissó en flamejadora y
resplendent gloria qu' ostenta en son bell mitg, lo titul
de la lloa: GLORIA AL GENI, de brillantas y encesas lle-
tras d' or. Desapareixen los inmovils personatges d' es-
cena entre nívols y fumeradas d' incens quedant sols
lo Teatre Catala coronant el busto del poeta, derrera
del que s' enlayre la Poesia, sostinguda per hermosos
celatjes y nimbos d' or duent una corona en cada ma.
Una pluja de llorer inunda l' escenari. Se sent lo coro
de genis entonant la primera estrofa de l' última pro-
ducció d' en Soler, titulada: DERRERA CANÇÓ, qual lle-
tra diu aixins:

Coro. Allá ont lo Mon fa sòmbra á l' ona,
hont bufa 'l vent de la marina,
y 's veu al lluny, de Barcelona
lo fondo port,
caveu un clot sota un' alzina
quant seré mort.

QUADRO

SEÑORAS

con el uso diario de la legítima

Agua de Barcelona

de José Domínguez, se obtiene

JUVENTUD, HERMOSURA

y desaparición completa de pecas, señales de vi-
ruela y demás manchas que afean vuestro cutis.

1, 1'50 y 2 pesetas botella

Tomando una docena, se rebajan 2 pesetas

DESPACHO: MENDIZÁBAL, 14, 1.º - 2.º

ARCHIVO LÍRICO-DRAMÁTICO

Y COPISTERÍA DE

Francisco Pérez Pol

Calle de Roig, núm. 24.—BARCELONA

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

❀ JUAN AYÑÉ ❀

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22 —BARCELONA

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~
Guitarras desde 5 pesetas.

Imp. Pujol y Comp.ª Tallers, 45.—BARCELONA